

værd at faae underſøgt. I 1870 gif det Udvalg, der ſkulde behandle Lønningslovene, den Bei, at man iſtedetfor at ſtille Undringsforſlag netop i Betænkningen fremhævede viſſe Punkter, ſom man ønskede, at der ſærlig ſkulde lægges Bøgt paa, og ſom jeg for Reſten ildligere har høvt Leilighed til at omtale. Der har under de foregaaende Sagers Behandling og ogſaa idag været talt om Forbindelſen mellem det høiere og lavere Skolevæſen. Jeg kan paa en viſ Maade give de Medlemmer Ret, ſom mene, at det var uheldigt, at de to nederſte Klaffer i den lærde Skole bleve nedlagte. Det kan nemlig ikke negtes, at 10 Aars Alderen er en beſtemt Grændſe, om jeg ſaa maa ſige, mellem Smaaſkolen og den mere fremſtredne Skole. Det var ved 10 Aars Alderen, at man tidligere, alſaa for 1871, indtraadte i de lærde Skoler. Nu bliver det ved 12 Aars Alderen; men 12 Aars Alderen angiver ikke nogen Grændſe. 10, 14 og 18 Aars Alderen udtrykker hver ſin Grændſe. Det kan derfor være meget rigtigt, at de Kjøbstæder, ſom have Latinskoler, vilde være meget bedre tjente med, at de Klaffer vare blevene ſtaaende, ſaa at Eleverne kunde indtræde i Tiaarsalderen. Det er alſaa muligt, at det fra diſſe Kjøbstæders ſpecielle Standpunkt ikke har været heldigt, at de to nederſte Klaffer bleve nedlagte. Anderledes forholder det ſig derimod, naar man betragter Forholdet i Almindelighed, thi de Kjøbstæder, ſom ingen Latinskoler have, blive uteldig ſtillede, naar Eleverne ſkulde begynde ſaa tidlig i Latinskolerne, navnlig bliver det da for de uformuende Forældre ſærdes vanskeligt at faae deres Børn til at gaa den ſtuderende Bei, naar de have Anlæg dertil. Jeg tror derfor, at det nok var en Overveielſe værd, om ikke i Byerne og paa viſſe Steder paa Landet, hvor der er temmelig ſtær Koncentration af Menneſker, Befolkningen var bedre tjent med at faae ſaadanne Realkoler eller Mellemſkoler, der, om fornydent gjordes, kunde danne Overgangen til Latinskolerne. Man kunde da med det Samme fjerne de to nederſte Klaffer af Latinskolerne, med andre Ord, Eleverne fra Realkolerne ſkulde gives Afgang til at træde ind i Latinskolerne. Dermed er det fra min Side hverken ſagt eller niſtet, at de fleſte af de Elever, der ere i Realkolerne eller de høiere Borgerſkoler, abſolut ſkulde gaa over i Latinskolerne det er langt fra min Mening. Der er fremdeles bragt paa Bane, om det vilde være heldigt, at det blev private Realkoler eller kommunale. Jeg tror heller ikke, man i denne Henseende abſolut kan ſtille ſig paa noget Princip. Jeg tror, det ikke er rigtigt at ſige, at det ſkal være enten det Ene eller det Andet. Det er viſtnok, naar alle Forhold tages i Betragtning, det Heldigſte, at der finder, om jeg ſaa maa udtrykke mig, en Slags Konkurrence, en Slags Rappetrid Eted. Hvor f. Ex. Perſonerne ere tilſtede, kan det

mange Steder være heldigt, at det er rent private Indretninger, ſom blive ſtøttede dels af Kommunen, dels af Staten; andre Steder, ſærlig i de ſtørre Byer, vil det maaffe være heldigt, at Kommunen tager Sagen i ſin Haand og bliver ſtøttet af Staten. Det er Altsammen Spørgsmaal, ſom jeg mener, det er værdt at tage under Overveielſe. Et æret Medlem har bragt Seminarierne paa Tale. Jeg tror nu ganſke viſt, at diſſe ſom en Art Mellemſkoler netop høre med ind under Overveielſen her, og navnlig tror jeg, at det vel ogſaa fortjener en alvorlig Overveielſe, om man mulig ſkal gjøre Statsſeminarierne til en Slags Realkoler, om man ſkal henlægge dem til Byerne, om man ſkal ſamle dem paa enkelte Steder eller ikke o. ſ. v. Alt dette er Ting, der vel fortjene at tages under Overveielſe, og ſom man dog ikke behøver ſærlig ſtatift Materialer eller økonomiſke Underſøgelſer for at komme til nogen Klarhed over. Jeg kan meget godt forſtaa, at den høitærede Miniſter ſiger, at han ikke vil kjøbe det Ene for det Andet, og at han ikke vil gaa ind paa Indrømmelſer, hvorved han maatte opgive Noget, han anſer for rigtigt, for at naae noget Andet. Det er et Standpunkt, jeg til en viſ Grad kan reſpettere; men det er jo muligt, at den høitærede Miniſter, ſom heller ikke ſelv i det fiſfte Aar har høvt ſtærk Leilighed til at beſtjæftige ſig med diſſe Spørgsmaal, kunde komme til det ſamme Reſultat paa forſkjellige Punkter ſom vi Andre. Naar vi Andre ikke maa ſtaa paa en forudfattet Mening, har den høitærede Miniſter heller ikke Lov til at gjøre det. Det er jo muligt, at han ved alle de Underſøgelſer, der ſhulle gaa forud, kunde komme til den ſamme Anſuelſe, at det var rigtigt, at der blev en Samarbeiden gennem hele Skolevæſenet, ikke ſaaledes ſom et æret Medlem har ſagt, at han frygtede for, at man byggede efter Toppen, om jeg ſaa maa ſige, men at man byggede fra Grunden. Det er muligt, at den høitærede Miniſter i dette Stykke kunde komme til ſamme Reſultat. Den høitærede Miniſter bemærkede under Lønningslovens Forhandling abſolut og ubetinget, at han hverken kunde gaa med til Klaffers eller til Skolers Nedlæggelſe. Det foretkommer mig dog, at det er et noget abſolut, noget, om jeg ſaa maa ſige, forudfattet Standpunkt, uagtet man ikke har ſaaet netop de Underſøgelſer, ſom han ſiger, at der kan trænges til, og ſom jeg maa indrømme, at der trænges til. Det, vi gjøre nu, er ſlet ikke Andet, end man gjorde i 1870. Ja, det var forſaavidt værd i 1870, ſom Lønningsudvalget dengang iſtedetfor at behandle Lovene, ſom vare forelagte af Miniſteriet, fremsatte viſſe Punkter i en Betænkning til Aſtemning. Det gjorde man i 1870. De Tanker, der da bleve fremsatte, ere ikke komne til Udførelſe, eller ogſaa ere de blevene aldeles mishandlede. Derfor er det ganſke naturligt, at vi prøve paa at faae at ſe,